

# Skatteøen

Efter Robert Louis Stevensons roman *Treasure Island*  
i dramatisering af Preben Harris, musik og sangtekster af Sebastian



## Skolemateriale

Odense Teater 2007/08



## Skatteøen

Efter Robert Louis Stevensons "Treasure Island" i dramatisering af Preben Harris musik og sangtekster af Sebastian.

Spilleperiode:

Sukkerkogeriet, Roersvej 33: d. 23. jan. - 5. april 2008

Iscenesættelse og bearbejdelse:

**Mads M. Nielsen**

Scenografi:

**Jens Bordinggaard**

Kapelmester, arrangement og underscoremusik:

**Lasse Schmidt**

Kostumer:

**Hanne Gretlund**

Koreografi:

**Rikke Lylloff og Mads M. Nielsen**

Musikere:

**Lasse Schmidt** - Guitar og diverse

**Kristian Karottki** - Trommer

**Jimmy Krogsgaard Blak** - Bas



## Medvirkende

Jim Hawkins: Johannes Lassen

Mrs. Hawkins: Lisa M. Bentzen

Bill Bones/Ben Gun/Pirat: Nis Pedersen

Dr. Livesey: Søren Ulrichs

Trelawney: Arne Lundemann

Kaptajn Smollet/Kaptajn Flint/Pirat/Godtfolk: Kim Leprévost

John Silver/Godtfolk: Anders Gjellerup Koch

Nanna Schaumburg-Müller\* - Mrs. Sherry/Lucy/Dick/Junglepige

Sabrina Ruiz\* - Blinde Pew/Black Mamba/Pirat/Junglepige

Christina Bech\* - Lille Sherry/Harry/Junglepige

Rosa Sand Michelsen\* - Joyce

Mads Rømer\* - Israel Hands/Inspektør Dance/Admiral Bradley

Morten Brovn Jørgensen\* - Sorte Hund/Morgan

Michael Grønnemose\* - George Merry/Perry

Peter Nørgaard\*\* - Ferry/Jungledreng/Pirat

Christian Revell\*\* - Anderson/Jungledreng

Henning Pedersen/Torben Hansen/Claus Odgaard og Anders Aalykke - Pirater/Soldater

\* 3. års elever på skuespillerskolen v/ Odense Teater

\*\* 3. års studerende - Det Danske Musicalakademi



## Indholdsfortegnelse

Skatteøen	2
Medvirkende	3
Indledning	5
Skatteøen	6
Robert L. Stevenson	7
Scenografi	8
Musikken til Skatteøen	9
Om Odense Teaters musikalske udgave af SKATTEØEN	10
Sange	11
Kostumer i Skatteøen	14
Uddrag af manuskriptet	15
Skatteøen i gymnastiksalen	22
Rigtige sørøvere	24
En sørøvers liv	26
Sørøversprog	27
Sørøverflag	27
Skattekort	28
Bøger og film	29

Skolematerialet er skrevet af  
Odense Teater samt Lillian Riemer og Karen Jette Andersen fra Odense Teaters Skolekontakt

Hvis du har kommentarer til materialet eller har spørgsmål til det, er du velkommen til at kontakte Line Hede Simonsen i Odense Teaters Presseafdeling på [linehede@odenseteater.dk](mailto:linehede@odenseteater.dk) eller pr. telefon 63139253.



## Indledning

Hermed skolematerialet til forestillingen SKATTEØEN. Vi håber det vil være til inspiration.

1. del af materialet er baggrundsstof om forestillingen: Hvordan er scenografien blevet til, kostumerne og musikken. Forhåbentlig kan materialet hjælpe med til at skærpe opmærksomheden på nogle af disse dele af forestillingen. Derudover er der et uddrag fra manuskriptet, som I kan læse og måske prøve at spille.

2. del af materialet er et sørøvertema: Hvordan levede rigtige sørøvere, hvem var de, hvordan talte de? Der er lagt op til, at eleverne selv kan tegne og forestille sig sørøvere, deres flag, et skattekort med mere. Det kan man enten gøre inden eller efter forestillingen - eller måske begge dele. Der er også en sørøverleg, som man måske kan bruge til en gymnastiktime.

Løbende er der stillet spørgsmål til forestillingen samt den periode den foregår i med mere. Vi ønsker jer god fornøjelse med forestillingen og arbejdet med den.

Eller som holdet bag forestillingen ville have sagt:

**Klar - pirat - sørøver!**



## Skatteøen



Forestillingen SKATTEØEN er bygget over den engelske forfatter Robert Louis Stevenson's roman af samme navn. Mens Preben Harris var direktør for Folketeatret (1971 - 2001), dramatiserede han SKATTEØEN og overtalte Sebastian til at skrive musik og tekst til forestillingen. SKATTEØEN blev en kæmpesucces. Med denne opførelse er det første gang at stykket sættes professionelt op på Fyn.

SKATTEØEN foregår i 1700-tallets England, nær Bristol. Drengen Jim Hawkins bor alene med sin mor, efter at faren er forsvundet i et skibbrud. Jims mor driver kroen "Admiral Benbow", hvor den gamle sørøver Bill Bones har slået sig ned. Bones har fortalt Jim om et skattekort, han har fået af kaptajn Flint. Men der er også andre, der kender til kortets eksistens, og en hel hob af sørøvere stræber Bones efter livet. Bones dør, men Jim når at snuppe kortet, inden sørøverne finder det.

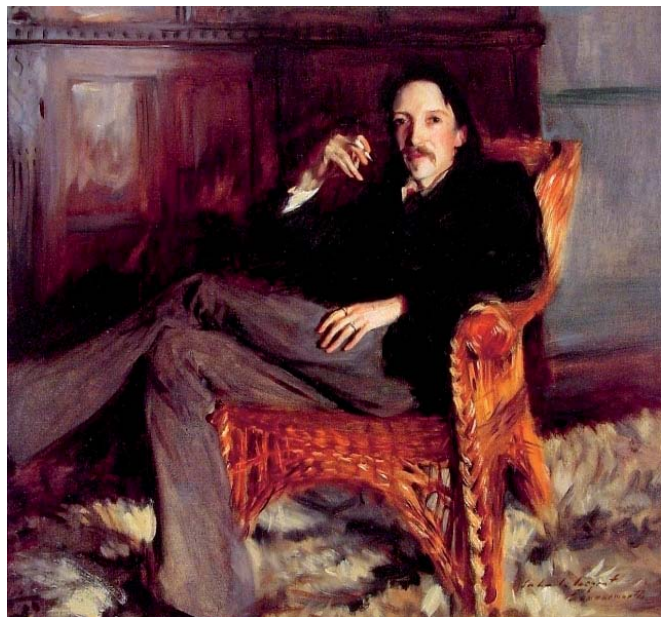
Sammen med sine venner Godsejer Trelawney og Dr. Livesey beslutter Jim sig for at drage af sted på skibet *Hispaniola* for at finde styrmand Flints skat. Trelawney er imidlertid ikke god til at holde på hemmeligheder, ligesom han også ansætter et tvivlsomt mandskab, blandt andet har han ansat den gamle sørøver, John Silver, som skibskok.

Mon det lykkes for Jim og hans venner at finde skatten? Og er besætningen ombord på skibet venner eller fjender?



## Robert L. Stevenson

Robert Louis (Balfour) Stevenson blev født i Edinburgh i Skotland d. 13. november 1850. Hans forældre var ingeniøren Thomas Stevenson og Mary Balfour. Som barn blev han angrebet af tuberkulose, en sygdom der mærkede ham resten af livet. Sygdommen tvang ham på jagt efter steder at bo, som kunne afhjælpe hans sygdom. Blandt andet boede han i lange perioder i Californien og flyttede i sine sidste leveår til Samoa, hvor han endte sine dage d. 3. december 1894 af en hjerneblødning kun 44 år gammel. Stevenson skrev flere romaner, men SKATTEØEN, som udkom i 1880, blev hans store gennembrud. Derudover skrev han DR. JEKYLL AND MR. HYDE, som også blev vidt berømt. Stevenson er en af de 25 mest oversatte forfattere i verden.





## Scenografi

Scenografien til SKATTEØEN er skabt af scenografen Jens Bordinggaard. Scenerummet er nærmest en kæmpe stor hal, hvor man bygger scenen op fra forestilling til forestilling. Til SKATTEØEN har en af udfordringerne været, at universet skal skifte mange gange. Historien tager sin begyndelse i værtshuset Admiral Benbow og fortsætter til et gods hvorefter handlingen hensættes til det gode skib Hispaniola. Alt det skal løses, uden at man kan bruge store loftstræk og drejescene. Derfor er scenografien bygget op i moduler og sammenklappelige effekter.



### Opgaver

Prøv at lægge mærke til, hvordan skiftene foregår, og hvad der sker i scenografien.

Hvordan løser teateret at skifte fra skumle pirater til dejlige England?

Hvordan ville man have gjort det på film?

Hvordan får teatret det gode skib Hispaniola på scenen?

Hvordan ville man have gjort det på film?

Hvordan virker de to forskellige måder på tilskueren?





## Musikken til Skatteøen

I 1985 komponerede Sebastian musikken og sangene til Skatteøen. Sebastian har stået bag en imponerende række produktioner af musikudgivelser, filmmusik og musicals. Op igennem 1970'erne og 1980'erne udgav Sebastian en lang række plader, herunder kan nævnes "Over havet under himlen", "Stjerne til Støv", "80'ernes Bohème" og "På Vulkaner". Senest har Sebastian udgivet sine samlede værker (30 albums) under titlen SANGSKATTEN. Han har blandt andet komponeret musik til følgende film: MÅSKE KU' VI og DU ER IKKE ALENE. Sebastian har udover "Skatteøen" skrevet musikken til blandt andet musicals som ALADDIN, HANS CHRISTIAN ANDERSEN, RONJA RØVERDATTER, PIPPI, CYRANO DE BERGERAC og KÆRLIGHEDENS FARVE.



### Opgaver

Prøv at finde ud af meget mere om Sebastian!

Hvad hedder han rigtigt?

Hvornår er han født?

Hvor er han født?

Hvilke andre ting har Sebastian lavet musik til?

Kender du nogle af dem? Har du set nogle af dem?

Sebastian skal komponere musik til en anden kendt fortælling. Prøv at finde ud af hvilken.

Læs/skriv/find billeder/hæng op/fortæl/fremlæg

Sider på nettet, der kan hjælpe:

[www.sebastian.info](http://www.sebastian.info) - klik på biografi

[www.skatteoen.dk](http://www.skatteoen.dk) - klik på Sebastian



## Om Odense Teaters musikalske udgave af SKATTEØEN

Sebastians teaterudgave af SKATTEØEN er den mest sete musical i Danmark nogensinde. Inden premieren på Folketeatret i 1985 udsendte Sebastian en LP med sangene indsunget af en række af tidens mest populære kunstnere. Foruden Sebastian selv var det bl.a. Lars H.U.G., Steffen Brandt, Søs Fenger og Lis Sørensen. Fra pladen kender vi sange som OSTESANGEN, SØRØVERSANGEN og FULD AF NATTENS STJERNER. Sange som er blevet klassikere, men som også - i deres musikalske form - hører midt-firserne til.

Det er første gang, at musicalen opsættes professionelt på Fyn, og holdet bag opsætningen er instruktør Mads M. Nielsen, scenograf Jens Bordinggaard og kapelmester Lasse Schmidt. De arbejdede senest sammen på Odense Teater, da de stod bag teaterkoncerten SANGE INDEFRA på Sukkerkogeriet. Kapelmester Lasse Schmidt har igennem længere tid arbejdet med at lave nye arrangementer til Sebastians sange.

”Jeg har arbejdet på den måde, at jeg har siddet med min guitar og spillet de her helt fantastiske sange uden nogen form for musikalsk pynt. Derefter har jeg fortrinsvis brugt enkelte akustiske instrumenter som cello, violin og trompet for at finde ind til det, der for mig er stemningen og kernen i hver enkelt sang og situation. Det er en kæmpe stor udfordring - og fornøjelse – at arbejde med noget materiale, der er så godt som Sebastians. Han er efter min mening en af de helt store melodimagere.”

Før I ser forestillingen, kan I læse eller høre nogle af sangene fra forestillingen. Prøv at vende tilbage til dem, når I har set forestillingen og tænk over, hvordan de blev præsenteret i forestillingen.



## Sange

Her kan du læse teksterne til tre af forestillingens sange:

### **Velkommen til det gamle England**

Velkommen til det gamle England  
velkommen til den gamle kro  
velkommen til et spil om penge  
eventyr og folk, der rejser hele jorden rundt  
for at få et glimt af skatteøen (på)  
Admiral Benbow  
Admiral Benbow  
Det er nu, det er her. Det er nu - som det var en anden gang  
Og her har vi lille Jim  
I kan se, han kommer ind  
og han kigger sig omkring  
og han finder kun sig selv  
og han keder sig ihjel  
- så fortæl - så fortæl - så fortæl - så fortæl - så fortæl  
fortæl - fortæl

Velkommen til det gamle England  
Velkommen til den gamle kro  
velkommen til de hårde drenge  
--- Ellers er det hele sat i scene af os selv  
for at få et lille glimt af skatteøen (på)  
Admiral Benbow  
Admiral Benbow  
Det er nu, det er her, der er nu - som det var en anden gang.

Verden Venter på dig, Jim  
Hvorfor venter du på den?  
Hvorfor varer det så længe?  
Vi gør handlingen for lang  
Vi gør handlingen for lang  
vi må helre gå i gang  
- kom i gang – gå i gang – kom i gang – gå i gang – kom i gang  
i gang – i gang

Velkommen til det gamle England  
Velkommen til den gamle kro  
Ja, velkommen alle kvinder



og velkommen alle mand  
på Admiral Benbow.

### Opgaver

Find England på kort. Find Bristol på kort.

Hvilket årstal er vi ca. i?

Find ud af noget om England på dette tidspunkt i historien

### Fuld af nattens stjerner

Jeg ser dem komme  
Jeg ser dem gå  
Et øjeblik  
Fra de bliver født  
Og til de længes væk  
Et øjeblik  
Øjnene der bliver  
Så fjerne

Det er lige meget hvad du sir  
Endnu en sejler - moders søn  
Sømand og sejler  
Pakker sit grej og ber sin bøn  
Sømand og sejler  
Rejser sin vej og finder sin løn  
Ud hvor lykken vender  
Regnbuerne ender  
Til du endelig holder skatten  
mellem dine hænder  
i en kiste fuld  
fuld af guld, som hver en dåre blænder –  
fuld af nattens stjerner



### Opgaver

Jims mor siger farvel til sin dreng med denne  
sang.

Prøv at beskrive hvordan hun har det.

Hvad ville hun fortælle, hvis hun kunne?



## De engelske dyder

Trelawney og Dr. Livesey:

En englænder han har sin ære og han holder ord  
De gamle dyder må han lære, før han bliver stor  
Før han bliver en rigtig engelskmand  
(Joyce ind, han involveres i sangen og dansen)

Kor:

Før han bliver en gentleman  
Må han gå igennem ild og vand  
For gud og konge – fædreland  
Vil han nyde  
Må han yde  
Vide, hvad der passer sig  
Og tjener høje klasser.

En englænder han har sin stolthed og han holder ord  
Og han skal kæmpe som en mand – ej slå sin gamle mor  
Vise hele verden, hvad han kan  
Så er han en gentleman  
Hvis han bare bruger sin forstand –  
Gud og konge – fædreland

Aldrig gå et  
skridt til side  
For den pøbel, der må blive  
I de lave klasser

Hvis man er en rigtig engelskmand  
Hvis man er en gentleman  
Går man både gennem ild og vand  
For gud og konge, fædreland.



### Opgaver

Hvad er en rigtig gentleman?

Hvad menes der med de engelske dyder?

Prøv at finde ud af noget om, hvordan det engelske samfund var opdelt i klasser i 1700 tallet.



## Kostumer i Skatteøen

Kostumerne til forestillingen er designet af kostumier Hanne Gretlund. Hun er samtidig leder af Odense Teaters skræddersal, hvor der sidder 8 skræddere og syr tøjet til teatrets forestillinger. Nogle af kostumerne stammer fra andre forestillinger og er blevet syet om til SKATTEØEN, mens andet er produceret på ny. Folkene bag forestillingen har været meget inspirerede af filmene om "Pirates of the Caribbean"

### Opgaver:

Før forestillingen:

Hvordan ser en ÆGTE sørøver ud? Hvordan ser hans tøj ud? Hvordan er han? Hvor kommer han fra?

Beskriv først for dig selv, hvordan sørøveren skal se ud. Tegn ham eller hende. Skriv lidt om, hvem sørøveren er og hvorfor han ser ud, som han gør. Hæng din tegning op og forklaring op i klassen, fremlæg måske din sørøver for dine klassekammerater.

Efter forestillingen:

Hvordan så sørøverne ud i forestillingen? Beskriv deres tøj?

Vælg eventuelt én ud, du syntes var specielt flot, og beskriv ham/hende. Sammenlign med de sørøvere, I snakkede om, før I så forestillingen.



## Uddrag af manuskriptet

Prøv at læse dette uddrag af stykket, spil det eventuelt og prøv at lægge mærke til, hvordan det bliver spillet i Odense Teaters version. Hvad var anderledes fra, da I spillede det selv? Eller anderledes, fra hvad du forestillede dig, da du læste uddraget.

### 1. Billede

I kroen Admiral Benbow

“Kaptajn Flints kort”

(Under sangen er Kroen blevet stillet op. Så man i forgrunden ser krostuen, med hoveddør, i kongesiden, ud til trappen der fører op til gårdspladsen, der ligger på det øvre plateau. I damesiden af kroen er en lille trappe op til værelser og privaten. Jim der har fyldt sine spande er gået ned fra gårdspladsen. Og kommer ind i kroen med dem.

Det er en mørk og stormfuld aften. Kroskiltet jamrer i den bidende blæst. Uheldsvangre skyer jager forbi fuldmånen. Den gamle Bill Bones spejder stadig over havet, nu fra baggrunden af gårdspladsen. Mrs. Hawkins serverer de våde varer mellem sine sureste stamkunder.” Ferry, Perry, Mrs. Sherry og hendes datter lille Sherry. Mrs Hawkins slider hårdt i det.)

Ferry:

(Banker sit krus i bordet)

Kan jeg få et krus øl, Mrs. Hawkins. Men ikke for meget skum!

MRS. Hawkins:

Ja, så gerne!

Perry:

Og stik mig et glas rom!

Ferry:

Også en rom til mig!!

Perry:

Men min skal være en dobbelt rom.

Ferry & Perry i kor

Og lad det gå lidt hurtigt!!



MRS. Hawkins:

TA` det roligt, mine herrer!! Jeg skynder mig jo så meget jeg kan!

MRS. Sherry:

Husk også vores blåbærsaft, ja den Irske stuvning var så salt...

Ferry:

... At selveste Mrs. Sherry kunne patte en selvdød vandrotte af bare tørst..

(Ferry og Perry ler meget af sig selv. Dr. Livesey ind.)

Jim:

Godaften, Doktor!

Dr. Livesey:

Godaften, min dreng. Sikke dog et vejr. Det lyder som om alle underjordiske spøgelser og genfærd er sluppet løs.

Mrs. Hawkins, Jeg må blive her natten over.

(Jim har lettet Livesey for hans tunge kappe og hat. Doktoren sætter sig ved et bord. Ferry og Perry er begyndt at opføre sig som gentlemen, efter at Doktoren er kommet.)

Mrs. Hawkins:

Sådan har det ikke stormet siden "Britannia" gik på grund.

Jim:

Der var min far med. Bare jeg havde været stor nok den gang

Til at opleve det! Redningsbådene. Kampen mod det stormpiskede hav...

MRS. Hawkins:

Hold nu op med de fantasier, Jim. Jeg har bedt til at hans far stadig levede. Jim har brug for ham, det er ikke nemt for en lille dreng at savne sin far.

Livesey:

Jo.. men der skal nu nok komme en ægte gentleman ud af Jim her. Før de har set Dem omkring Mrs. Hawkins. Så er han voksen.





Mrs. Hawkins:

Ja.. men nu må vi to klare det hele selv. Kroen er ikke nogen. Og det bliver ikke bedre af at Kaptajn Bill har slået sig ned her og jager gæsterne bort med sine sjofle sange og ugudelige historier.

Jim:

Ja, han ha set de mest fantastiske steder. Og ved De hvad Doktor, Kaptajn Bill har sagt, at jeg skal være skibsdreng på hans næste store eventyr..

Mrs. Hawkins:

Hold så op Jim!!

Livesey:

Kaptajn Bill, ja så var det ham jeg så, spejde ud over havet..

ja der var nogen der fortalte mig, at en gammel sømand skulle ha` slået sig ned her på kroen.

Mrs. Hawkins:

Sømand? Er De ked af at siger sørøver, Doktor. Det var en ulykkens dag, da han lejede sig ind hos os.

Livesey:

(Beroligende – mens han tager en snus)

Skinnet kan bedrage, Mrs. Hawkins. Vi må ikke glemme, at det er sømanden, vi kan takke for, at England er på vej til at blive et imperium! Og det endda det rigeste på kloden.

(Hæver blikket)

Thank God!

(Livesey nyser)

Mrs. Hawkins:

Prosit, doktor. Og gud velsigne Dem!

Livesey:

Tak. I morgen tidlig skal jeg kigge lidt på Deres skrappe gæst.

Det lover jeg Dem. Men nu vil jeg gerne sove.

Mrs. Hawkins:

Nu skal jeg hjælpe Dem.

(De bevæger sig mod trappen. Mrs. Hawkins spørger forlegent



doktoren)

ÅH, Doktor, jeg er ked af at ulejlige .....

Livesey:

Det gør ikke spor. Sig frem, Mrs. Hawkins.

Mrs. Hawkins.

Jo, sidst De var her, lovede De at kigge lidt på min salig mands testamente og...

Livesey:

Jamen, det er jo derfor, jeg er her – blandt andet. En Gentleman holder altid, hvad han lover – i hvert fald hvis han er britisk!

Mrs. Hawkins:

Tak, doktor! Det er en lykke at kende en mand som Dem.

(De går ud. Derefter vælter gamle Bones ind, Mrs. Sherry og lille Sherry, prøver at slippe ud, men det mislykkes og de gemmer sig under et bord. Bones synger sørøver sange, og jager Ferry og Perry ud af kroen)

Sang nr. 3

Sørøver Sangen

Bill Bones:

Fjorten mand på en røverkiste

Hej Ho – falder døde om

Lykkelig er den, den der må bli den sidste

Hej Ho – Hej Ho

ene mand om en hel

om en halv

flaske – tom – rom.

(Bill er endt midt på gulvet, alle er flygtet undtagen Mrs. Sherry og lille Sherry, de ligger stadig under bordet, og ryster af skræk.)

Bill Bones:

Sikke tomt der er på skuden i dag. Ikke så meget som en matros i ræerne.

(Brøler, idet han slår sablen hårdt i bordet)



Er der da ikke en kæft om bord?

Mrs. Sherry:

Jo mig! Og lille Sherry.

(De kravler frem fra deres skjul.)

Skån vores liv, admiral!

Bill Bones:

Splitte mine bramsejl. Rotterne er altså ikke gået fra borde endnu. Det er dog altid en trøst, Hvor fan kommer i fra??

Mrs. Sherry:

Fra London, Ædle herre, Marbel Arch, og vi var lige netop på vej derind igen.

(Mrs. Sherry tager` lille Sherry i hånden, og vil trække af med hende. Men Bones holder hende med sin sabel.)

Bill Bones:

Rotterne skal ikke forlade skuden, før jeg gir lov. Er det forstået?

Mrs. Sherry:

Jamen så bliver vi, ikke lille Sherry?

Lille Sherry:

Javel, hr. admiral! Jeg har heller ikke fået min blåbærsaft endnu. Og du må godt smage...

Bill Bones:

Kaptajnen forlanger rom!!

Lille Sherry:

Så gerne! Jeg tror den står lige her.

(Lille Sherry er på vej om bag disken, men Mrs. Sherry tager fat i hende og prøver at få hende med ud af kroen.)

Mrs Sherry:

Det er desværre umuligt, admiral



Bill Bones

Hvad?? Piber rotten nu igen?

(Han farer ud på gårdspladsen efter Mrs Sherry og lille Sherry, som skrigende forsvinder bag kroen.)

Bill Bones:

Forbandede So!

(Sorte Hund er kommet ind på gårdspladsen. Han nærmer sig Bill der ikke har set ham)

Sorte Hund:

Godaften, gamle skibskammerat!

Bill Bones:

Sorte Hund!

Sorte Hund:

Ja, hvem ellers? Er du ikke glad for at se mig Bill?

(Han viser Bill sin lemlæstede hånd)

Bill Bones:

NEJ! Det er ikke klædeligt for sådan en gammel skibskøter som dig, at humpe rundt på land. Hvad vil du mig?

Sorte Hund:

Du ligner dig selv, Bill Bones. Hit med kortet eller...

Bill Bones:

Jeg vil hellere dingle i galgen, end give dig mit kort.

Sorte Hund:

Men før du dingle i galgen, tager jeg kortet. Og hvis du ikke er sød, skal jeg spare dig for galgens reb, med mit sværd.

Gamle Bill Bones, hvis du har livet kært, afleverer du kortet NU!

Bill Bones:



Aldrig! Aldrig, siger jeg!

(De trækker deres sabler, og efter en kort, men brutal kamp, rammer Bill sorte hund, som hylende tager sig til sin sårede hånd.)

Bill Bones:

Så har du kun to fingre tilbage.

(Han går tilbage til krostuen. Han ånder tungt og holder fast i stambordet. Jim frem fra sit skjul bag disken)

Bill Bones:

Jim kom herhen. Så du den sømand, jeg sloges med?

Jim:

Nej jeg så ikke nogen sømand, jeg ledte efter rommen.

Bill Bones:

Sorte hund. En satans karl. Men dem der står bag ham er endnu værre. Hvad, fandt du så den rom?

(Jim henter rommen og skænker et bæger til Bill.)

De slyngler er ude på at plyndre mig. Jeg må væk herfra. Ellers stikker de mig det sorte tegn.

Jim:

Det sorte tegn?

Bill Bones:

Det er en stævning, kammerat. Hvis jeg får det sorte tegn, skal du vide, at det er min skibskiste, de er ude efter! KORTET!

Jeg var gamle Flints styrmand. Jeg er den eneste, som kender stedet. Flint gav mig kortet over øen, da han lå for døden.

Jim, Hvis du hjælper mig, bliver du rig. Jeg har sejlet den halve jordkugle rundt. Først nu tør jeg hente skatten. Vi stikker til søs! Vi bliver rige!



## Skatteøen i gymnastiksalen

Undervisningsforslag til gymnastiktimen. En genoplivning af den gamle sørøverleg!

Gymnastiksalen bygges om til et skib, skibssiderne markeres med evt. skamler, sjippetove, tæppefliser eller lignende.

Skibet bygges op af de ting, man har i redskabsrummet.

Forslag:

- Bommene ned, brug begge sider, hvis det er muligt, den ene side to bomme, til at gå/hænge/kravle i, den anden en bom, hvor man kan gå armgang eller balancegang.
- Tove og klatrenet. Bind evt. tovene sammen, så man kan klatre fra tov til tov.
- Bænke og plint, bænkene sættes ind i "håndtagene" for enden af plinten, derved får man to skrå bænke med plinten i midten.
- Skumredskaber så som skumplinte og halvrunde former vendes om, disse vil blive urolige og lave søgang (kan være lidt farligt).
- Skumredskaberne bygges sammen, store og små imellem hinanden, det skal ligne lasten på et skib.
- Løse balancebomme stilles evt. op i zig zag.

Helle eller hvilested kan evt. være spande med gulvskrubbe, når der skrubbes i ca. 5 – 10 sek. er man fredet.

Bliver man fanget, skal man i et fangehul, som er placeret uden for skibet, Evt. i et hjørne af gymnastiksalen.

3 opgaver skal løses for at blive fri.

1. "Binde knob" af reb (sjippetove) råbåndsknob, pælestik eller lign.
2. "Gå planken ud", en plint forbindes med en bænk til ribbe.
3. "Sørøververs"... siges.. "Femten mand på den døde mands kiste, Hiv-o-høj og en hel flaske rom. Drik og djæveln to de sidste. Hiv-o-høj og en hel flaske rom."

Deltagerne er "skibsfolk" klædt ud som søfolk.

Der er to fangere/angribere ligeledes klædt ud som søfolk, de kunne også have et rødt skærf



og en klap for øjet.

Musik, kunne være Sebastians SKATTEØEN for at skabe den rette stemning på skibet. Man kunne skifte fangere, når numrene på CD'en skifter.





## Rigtige sørøvere

Der har eksisteret sørøvere i over 3000 år – lige så længe der har været handelsskibe og byer langs kysten, som man har kunnet udplyndre. Tyve og røvere til søs fandtes både i vikingetiden og blandt oldtidens grækere og romere – og findes stadig i vores moderne tid.

Sørøverne – eller piraterne, som de også kaldes – var imidlertid særligt aktive i årene mellem 1650 til 1800. Det var før, man fik dampmaskiner, så dengang sejlede skibene langsomt og var lette at overfalde. Først i 1490'erne opdagede europæerne Amerika, og ligesom i mange andre fjerne dele af verden havde man ingen kort over det nye område. Det betød, at der var masser af steder, hvor en sørøver kunne gemme sig.

Kaptajn Kidd - William Kidd - blev født i Skotland 1645. Historikere har i eftertiden sat spørgsmålstegn ved, hvor meget pirat Kidd var. Faktisk mener man, at han var en noget blidere sørøver end mange af sine andre 'kollegaer'. Kaptajn Kidd blev dømt til en skrækkelig død og døde d. 23. maj 1701. Når en pirat blev fanget i det 17. eller 18. århundrede, blev han som regel hængt. I tilfælde med berømte fanger, skulle straffen også gælde ud over døden: Deres lig blev lukket inde i et jernbur og hængt op, indtil kødet rådne af dem. Det kunne tage op til to år. Mange sørøvere ville hellere dø i kamp eller drukne end dø som kaptajn Kidd! Den dag i dag taler man om, at Kidd har efterladt sig en stor skat et eller andet sted!



Kaptajn Sortskæg blev født i Bristol omkring 1688 og hed i virkeligheden Edward Teach. Sortskæg var høj og stærk og var en af tidens grusomste sørøvere, der mest opholdt sig i Caribien.





Sortskægs sørøverflag

Grunden til hans øgenavn var, at han havde et stort sort skæg, der var bundet med sorte bånd i tykke totter. En historie om ham fortæller, at han havde for vane at bære to antændte kanonlunter fra sin hat, når han gik i kamp så det så ud som om, han var omgivet af en sky af røg. D. 21. november 1718 blev Sortskægs skib spottet af løjtnant Robert Maynard ombord på skibet Pearl. Maynard og hans mænd indhentede Sortskæg, og det endte i et voldsomt slagsmål. Maynard og Sortskæg kæmpede ansigt til ansigt. Det lykkedes da Maynard at gøre det af med Sortskæg. Arkæologer udgraver nu, hvad de mener, er vraget af piraten Sortskægs skib "Queen Anne's Revenge" ud for North Carolinas kyst i USA, skriver Reuters d. 30.10.2006. Ind til nu er der bjærget kanoner, kugler, en klokke og guldstøv fra vraget.

Kilder: Wikipedia, John Matthews bog 'Pirater', TV2-nyheder

Der fandtes mange andre rigtige sørøvere - også kvinder. To kendte sørøver-kvinder var Mary Read og Anne Bonny. Begge kvinder blev fanget og sad i fængsel i Spanish Town på Jamaica i 1721.

### Opgave

Lav en plakat med en efterlysning af Kaptajn Sortskæg. Giv en god beskrivelse af ham, måske skal der også et billede på. Dusør?

Findes der sørøvere i dag?



## En sørøvers liv

Virkelige pirater så ikke ud som dem på film. Deres tøj var snavset, slidt og laset. Mange gik i slidstærke læderbukser, men de må have lugtet fælt. Man havde ikke ret meget vand ombord, så de vaskede sig sjældent.

Man havde ofte høns ombord, så man kunne få frisk kød og æg, men ellers spiste man mest saltet og tørret kød. Derudover spiste sørøverne selvfølgelig også fisk og skildpadder, hvis de kunne fange nogle. Sørøvere spiste også mange beskøjter, en tør kiks der kunne holde sig længe. Blandt de kinesiske sørøvere var mider en stor delikatesse, ligesom man holdt skibsrotter der kunne komme i suppen.

Frisk frugt og grøntsager rådne hurtigt op til søs, så det fik sørøverne ikke meget af, hvilket førte til, at mange af dem døde af skørbug.

Når sørøverne endelig kom i land, gjaldt det om at spise og drikke løs for at glemme al den halvfordærvede mad, de havde været nødt til at spise til havs.

Var sørøverne ikke i kamp, gik meget tid med at holde skibet ved lige: råddent træværk skulle skiftes, sejlene skulle repareres osv.

Sørøverne levede af de ting og sager, de kunne stjæle og bruge eller sælge videre. Det kunne være guld og smykker, det kunne være krydderier, tøj og slaver.

Hvis en sørøver stjal fra sine kammerater, kunne straffen være at blive efterladt på en øde ø.

Hvis en sørøver blev fanget, var han sikker på at blive hængt for sine forbrydelser.



## Sørøversprog

Sørøvere brugte et ikke særlig pænt sprog.

Kig på ordene her og snak om, hvad det mon betyder det, de siger!

”Splitte mine bramsejl”

”Kvajpander”

”Fanden flække mine master”

”Kølhales”

### Opgaver

Hvor mange sørøver-ord lagde du mærke til i forestillingen?

Lav din egen sørøver-slang-ordbog

## Sørøverflag

Hver sørøverkaptajn havde sit eget flag, men de lignede hinanden.

Selve flaget var sort med hvide tegninger. Der var næsten altid knogler og kranier på et sørøverflag.

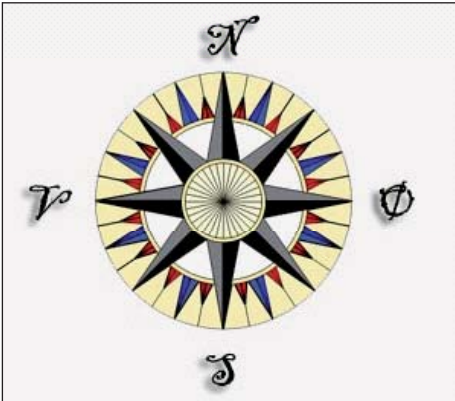
### Opgave

Prøv at lave dit eget sørøver flag, enten på papir eller i stof.



## Skattekort

På et skattekort er der ofte en kompasrose:



### Opgaver

Hvad bruges et kompas til?

Hvad skulle sørøverne bruge et kompas til?

Kig på et rigtigt kompas og find ud af, hvor de fire verdenshjørner befinder sig lige der, hvor du er?

Lav et rigtigt skattekort. Er sørøverne fra England, skal skattekortet måske laves på engelsk?



## Bøger og film

Her finder du en liste over bøger og film om sørøvere, du kan se nærmere på.

Bøger:

”Virkelige pirater – over 20 sande beretninger om slyngler, der gjorde havene usikre”  
Af Clare Hibbert. Forlaget Flachs 2003.

“Sørøvere”  
Af Bent Faurby. Gyldendals Undervisning 1998

“Pirater”  
Af John Matthews oversat af Poul Malmkjær. Sesam 2006

Film:

“Pirates of the Caribbean” I II og III

